

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 18 – 34 ปี)
FACTORS AFFECTING SELF – CARE BEHAVIORS IN EARLY ADULTHOOD WITH TYPE 2
DIABETES (AGE 18-34 YEARS)

นางนริศา โพธิ์อาสน์ 4936303 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ทศนีย์ รวีวรกุล, ประ.ด., สมพร กันทรดุขฎี-เตรียมชัยศรี, ประ.ด.,
ดุสิต สุจิรารัตน์, วท.ม.

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หายขาดและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี ผู้ป่วยที่เป็นโรคนี้จึงต้องให้ความร่วมมือในการดูแลตนเองและได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่ตามมา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 วัยผู้ใหญ่ตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 อายุ 18-34 ปี จำนวน 350 คน ที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสถานะการทำงาน แบบวัดความเครียดจากการทำงาน แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม และแบบวัดพฤติกรรมการดูแลตนเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัย ไคสแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 31.48$, S.D. = 5.04) การสนับสนุนทางสังคม อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ($\bar{x} = 71.53$, S.D. = 12.61) พฤติกรรมการดูแลตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 51.23$, S.D. = 4.99) อายุ และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .170$, $p = .045$ และ $r = .161$, $p = .003$ ตามลำดับ) อาชีพ ระบบการทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 15.854$, $p = .007$ และ $\chi^2 = 5.824$, $p = .016$ ตามลำดับ) ส่วนดัชนีมวลกาย ความเครียดจากการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.139$, $p = .009$ และ $r = -.178$, $p = .001$ ตามลำดับ) วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนพบว่า ความเครียดจากการทำงาน ดัชนีมวลกาย อาชีพ และการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมทำนายความผันแปรของพฤติกรรมการดูแลตนเอง ได้ร้อยละ 35.8 ($R^2 = .358$, $p < .05$)

ข้อเสนอแนะคือ การดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ควรคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิต ชะลอการเกิดภาวะแทรกซ้อน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานวัยผู้ใหญ่ตอนต้นต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมการดูแลตนเอง / ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 / วัยผู้ใหญ่ตอนต้น

FACTORS AFFECTING SELF - CARE BEHAVIORS IN EARLY ADULTHOOD WITH TYPE 2 DIABETES (AGE 18-34 YEARS)

NARISA POTIART 4936303 PHPH/M

M.Sc. (BLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : TASSANEE RAWIWORRAKUL, Ph.D.,
SOMPORN KANDRADUSADI TRIAMCHAI SRI, Ph.D., DUSIT SUJIRARAT,
M.Sc.

ABSTRACT

Diabetes is a chronic, incurable disease and the number of patients tends to increase number of patients each year. Thus, diabetic patients have to cooperate in self care, and receive continuous and regular care from doctors in order to prevent any complications. The objective of this research was to study factors affecting self-care behaviors in early adulthood with type 2 diabetes. The sample was 350 type 2 diabetic patients aged 18-34 years attending the OPD of public hospitals under the jurisdiction of the Ministry of Public Health, Ayutthaya Province. Data were collected by using questionnaires consisting of demographic data, work conditions, job stress, social support, and self-care behaviors. Data were analyzed using number, percentage, mean, standard deviation, range, Chi-square test, Pearson's product moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

Results reveal that overall job stress score was at a medium level ($\bar{x}=31.48$, S.D.=5.04), social support score was at a medium to high level ($\bar{x}=71.53$, S.D.=12.61), and self-care behaviors score was at a medium level ($\bar{x}=51.23$, S.D.=4.99). Age and social support show significant positive relationship with self-care behaviors ($r=.170$, $p=.045$ and $r=.161$, $p=.003$, respectively). Occupation and work system showed significant relationships with self-care behaviors ($\chi^2=15.854$, $p=.007$ and $\chi^2=5.824$, $p=.016$, respectively). Body mass index and job stress show negative relationships with self-care behaviors ($r=-.139$, $p=.009$ and $r=-.178$, $p=.001$, respectively). Stepwise multiple regression analysis indicates that job stress, body mass index, occupation (employee), occupation(company private employee), and social support mutually predict variation of self-care behaviors by 35.80% ($R^2 = .358$, $p < .05$).

It was suggested that promoting self-care behaviors in early adulthood with type 2 diabetes is important. Appropriate application of health care services for young adults with type 2 diabetes should be congruent with their current situation. Therefore, they could adapt and change their behavior/lifestyle in order to delay complications from type 2 diabetes.

KEY WORDS: SELF-CARE BEHAVIORS / TYPE 2 DIABETES / EARLY ADULTHOOD

190 pages.